
ERMENİ TASARISI (BÖLÜM 1)

23.03.2017

22 Mart 2017

Cengiz Baysu

ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komisyonu, Ermenilerle ilgili sözde soykırım iddialarını kapsayan tasarısı 21e karşı 27 evet oyuyla kabul etmişti.

Türkiyenin önceki sekiz bakanının, başta Başkan Bush olmak üzere ABD Dışişleri ve Savunma Bakanlarını bilgilendirmesi ve uyarması üzerine bazı Demokrat Parti milletvekilleri imzalarını geri çekmiş, bazıları da Nancy Pelosiden tasarının oylanmaması yönünde talepte bulunmuştu.

Kökleri çok derinlerde olan sözde soykırım konusu, günümüzde kangrene dönüşmüştür.

Türkiyenin zayıf düştüğü dönemlerde emperyalist güçler, bilerek ve isteyerek konuyu her platforma çekmiş ve tartışmışlardır. Aslında yapılan tartışma değil kışkırtmadır. Türklerin Anadoluya girişinden itibaren Türkler, Anadoluya girdikten sonra Doğu Anadolu'daki Ermeniler, Orta Anadolu'daki Karamanlılar ve diğer uygarlıkların yöneticileriyle uyum içinde yaşamışlardır. Osmanlı Beyliğinin kurulmasından sonra Fatih döneminden II. Mahmud'a kadar geçen yaklaşık 350 yıllık süre içinde Hristiyanların ve Musevilerin dini işlerine karışılmadığı gibi Rum ve Ermeni okullarının açılması da sağlanmış, hatta bu etnik grupların gençleri Avrupaya eğitim için dahi gönderilmişlerdir.

III. Mustafa devrinden itibaren Hazine-i Hassa ve Darphane sarraflığı Ermeni Duzoğullarına verilmiş, Duzoğulları ailesi bu sarraflığı 100 yıla yakın süreyle sürdürmüştür. 1839 Tanzimat Fermanı ile birlikte Ermeniler devlet hizmetine girmeye başlamışlardır.

1877-1878 Osmanlı-Rus harbi sonrasında

1877-1878 Osmanlı-Rus Harbinde yenilen Osmanlı Devleti, Rusyaya 35 milyon altın savaş tazminatı ödemeye mahkûm edilince, Düyun-u Umumiye vasıtasıyla borçlarını tahsil edemeyen İngiltere ve Fransa, Osmanlı Devletinden borçlarını zaten zor tahsil edebildiklerini, bir de Rusyaya tazminat ödenmesi halinde hiç tahsil edemeyeceklerini düşünerek yeniden görüşme başlatmışlardır.

Ruslar, Yeşilköy (Ayastefanos) Antlaşması ile Osmanlı devletinin karşısına Ermenilerle ilgili kendi isteklerini koyunca, 3 Mart 1878 tarihi Ermenilerin politik eylemleri için bir dönüm noktası olmuştur. Gelişmeleri izleyen İngiltere, Rusyanın bölgede nüfuz sahibi olmaya çalıştığı ve yayılcı politika güttüğü hissine kapılarak 4 Haziran 1878'de Osmanlı Devleti ile bir savunma anlaşması yapmış, Hristiyan uyrukluların daha iyi yönetilmesi için ıslahat yapılması gerektiğini dayatmaya başlamıştır. Ayrıca Kıbrısı kendi idaresi altına alarak burada askeri kuvvetlerini

bulundurma şartını kabul ettirmiştir.

Çalışan Ermeniler

Oysa o yıllarda Osmanlı Devletinin Ermenilerle bir sorunu yoktu. 1893 yılına ait Sicil-i Ahval-i Umumiye Defteri kayıtlarında Düyun-u Umumiye İdaresinde 64 Ermeni memurun çalıştığı görülür. 26 Ağustos 1896da Galatada bulunan Osmanlı Bankası, Ermeni komitacılar tarafından basılmıştır. II. Abdülhamit, 1896 ortalarında Ermeni ayaklanmalarına son vermek amacıyla Patrikhane mensuplarıyla ve komitacı Ermenilerle görüşmeyi denemiş ancak Taşnaksutyun Komitesi, ultiatom havasıyla hareket edince görüşmeler kesilmiştir.

Osmanlı Bankası baskınından bir süre sonra Osmanlı Hükümeti, kendi sınırları içinde bulunan malî birimlere bir direktif göndererek Ermeni çalışanların genel dökümünün çıkartılmasını istemiştir. Bankanın basılmasıyla bir bağlantısı olmayan bu istek, hiçbir zaman görevden alma, başka yere verme, sürgün veya başka yolla cezalandırmaya dönüşmediği gibi banka görevlileri daha sonra uygulanan Tehcire de tabi tutulmamışlardır. Malî birimlerde ve Düyun-u Umumiyede çalışan Ermeniler, Osmanlı menfaatlerini titizlikle gözetmişler, karşılığında Osmanî ve Mecidî nişanları ile ödüllendirilmişlerdir.

Bakanlık ve dış temsilciliklerde

Osmanlı hükümeti, Maliye Bakanlığı ve bu bakanlığın müsteşarlıklarının yanında Dışişleri, PTT ve Bayındırlık Bakanlıklarında da 20nci yüzyıl boyunca Ermenilere görevler vermiştir. (Agop Kazazyan Maliye Bakanı, Bedros Hallacyan ve Kirkor Agaton Bayındırlık Bakanları, Garabet Artin PTT Bakanı ve 1912 Balkan Harbi sırasında Gabriel Noradunkyan Dışişleri Bakanı)

Dış temsilciliklerimizden Viyana, Berlin, Brüksel, Londra, Lahey ve Roma Büyükelçiliklerinde ve birçok konsoloslukta Ermeniler görevlendirilmişlerdir. Osmanlı Devleti Ermeniler için Millet-i Sadıka sıfatını kullanmıştır.

21 Temmuz 1905 günü II. Abdülhamite suikast girişiminde bulunan Ermeni komitacılardan Edward Joris isimdeki kişi idama mahkûm edilmiş, daha sonra Padişahın affına uğramış ve kendisine özel hizmet verilmiştir.

(DEVAM EDECEK)

Kaynak/Source: